

PORT
PAYÉ
HELLAS

'Ελεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: 'Ο Μητροπολίτης 'Αττικής και Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ
'Αριθμός φύλλου 245

16 'Ιανουαρίου 2009

'Αγωνίες ψυχῆς

 ά αναφερθῶ σέ μιά άπό τίς τρανταχτές προκλήσεις τῶν τελευταίων καιρῶν. Καί, δημοσιοποιώντας τόν προβληματισμό μου καί τήν άγανάκτησή μου, θά ζητήσω τήν έντιμη κριτική σας άποψη. 'Η ιδιοτυπία ἡ, άν θέλετε, ἡ παραξενιά τῆς αντίδρασῆς μου, δέν εἶναι γένημα τοῦ ζοφεροῦ νέφους, πού έπικαλύπτει, μῆνες τώρα, τή χώρα μας καί διαλαλεῖται, μέρα καί νύχτα, άπό τούς διάυλους τῆς έννημέρωσης. Τό έρέθισμα, πού μέ διήγειρε καί μέ φανάτισε, προέρχεται ὄχι άπό τούς μηχανισμούς τῆς άκρατης δημοσιοποίησης, αλλά άπό τά τεχνάσματα τῆς σκόπιμης άπόκρυψης.

Καί έξηγοῦμαι: Δέν ξέρω πόσοι άπό σās πρόφτασαν νά έννημερωθοῦν, ὅτι κατά τό τετραήμερο, άπό τίς 30 'Οκτωβρίου, ἴσαμε τίς 2 Νοεμβρίου 2008, συγκροτήθηκε στήν 'Αθήνα μεγάλη Διεθνῆς συνάντηση, πού άσχολήθηκε, κατ' άποκλειστικότητα, μέ τή μάστιγα τῆς διαφθοράς. Γιά κείνους, πού δέν πρόλαβαν νά έννημερωθοῦν ἡ, πού δέν τούς προσφέρθηκε ἡ έννημέρωση άπό τούς άρμόδιους κοινωνικούς φορεῖς, αντιγράφω μιά παράγραφο άπό τή γνωστοποίηση έναρξης τοῦ Συνεδρίου, πού έκανε ἡ έφημερίδα

«Ἐλευθεροτυπία» στίς 30 Ὀκτωβρίου: «**Σέ μιὰ χρονική συγκυρία πού, μεσοῦσης τῆς διεθνoῦς οἰκονομικῆς κρίσης, τήν ἑλληνική κοινή γνώμη ταλανίζει ἡ ἠθική-καί ὄχι μόνο-ἀπαξία τοῦ σκανδάλου τοῦ Βατοπεδίου, ἀλλά καί ἐνῶ ἡ χώρα μας κατατάσσεται 57η ὡς πρός τή διαφθορά τοῦ δημοσίου βίου της διεθνῶς, ἐπίσημη τετραήμερη συνάντηση μαμούθ μέ θέμα τή διαφθορά φιλοξενεῖται ἀπό σήμερα ἀπό τήν κυβέρνηση στό Μέγαρο Μουσικῆς στήν Ἀθήνα.**»

Εἶμαι βέβαιος, πῶς κανένας σας δέ θά προβάλλει ἀντιρρητικό λόγο καί δέ θά ἰσχυριστεῖ, ὅτι τό θέμα εἶναι ἀνεπίκαιρο καί, ὅτι κακῶς φιλοξενήθηκε στή χώρα μας ἡ παγκόσμια προβληματική κατά τῆς διαφθορᾶς καί κατά τῶν παραγόντων, πού ὑπονομεύουν τήν πνευματική-καί ὄχι χρηματιστηριακή-ἀξία τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου καί τήν ποιότητα τοῦ ἐξευγενισμένου (!!!) πολιτισμοῦ μας. Μέ τή σύμφωνη γνώμη σας, γιά τήν ἀνάγκη διερεύνησης τοῦ προβλήματος καί γιά τό κοινό, πανανθρώπινο, χρέος νά τεθοῦν, ἀπό ὄλους μας, ἐμπόδια στή διακίνηση καί στή διόγκωση τῆς διαφθορᾶς, ἀφήνω στήν ἄκρη τό κεφάλαιο αὐτό καί καταθέτω στή μικρή καί φτωχή τράπεζα τοῦ δικoῦ μας προβληματισμοῦ κάποιες ἀπό τίς ἀγωνίες, πού προέκυψαν στήν ψυχή μου, μετά τήν ὀλοκλήρωση τῶν ἐργασιῶν τοῦ πολυπρόσωπου, διεθνoῦς αὐτοῦ Συνεδρίου.

Ἦρθαν στήν ἑλληνική μας πατρίδα 1500 περίπου Σύεδροι. Ἀπό ἅλα τά διαμερίσματα τοῦ πλανήτη μας. Καί ἀπό ὅλες τίς ἐστίες τῶν ἡφαιστειακῶν ἐκρήξεων τῆς πολυδιάστατης διαφθορᾶς. Ἐφεραν, στίς ἀποσκευές τους τίς πικρές ἀγωνίες τους καί τά κατάστιχα τῶν προτάσεών τους. Κατάθεσαν, μέ εὐθύνη, τό λόγο τους. Δέχτηκαν καί κοσκίνισαν τήν ἀγωνία τῶν συναδέλφων τους καί τή βαθειά προσεγμένη ἢ ἐπιπόλαιη πρότασή τους. Κάθησαν στό ἴδιο τραπέζι τῆς εὐωχίας. Περπάτησαν, ἀδελφικά ἐνωμένοι, στούς μνημειακούς χώρους τῆς πατρογονικῆς μας παράδοσης. Καί, μέ χαμόγελα καί φιλικούς ἐναγκαλισμούς, ἀποχωρίστηκαν. Πῆρε ὁ καθένας τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς στή δική του πατρίδα καί στίς δικές του, καθημερινές, ἐνασχολήσεις.

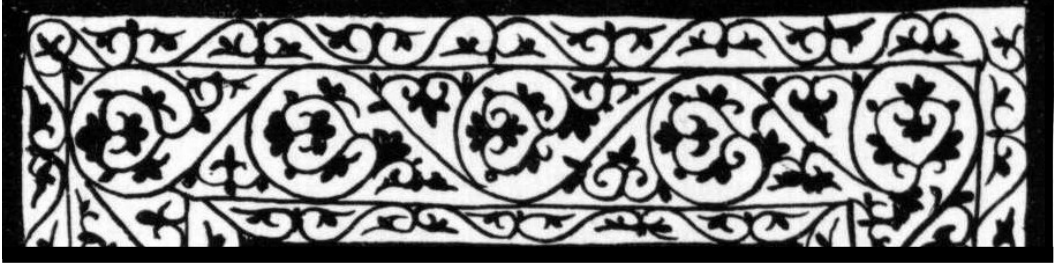
Αραγε, οἱ 1500 Σύεδροι τί ἄφησαν πίσω τους, σάν ἀπόκτημα τοῦ τετραήμερου μόχθου τους καί σάν προσφορά προτάσεων θεραπείας τῆς ἀνοιχτῆς, πανανθρώπινης πληγῆς; Μέ ποιά ὀρολογία

προσδιόρισαν τή νόσο; Ποιές οί συνθήκες καί ποιά τά συμπτώματα, πού τά θεώρησαν ύπεύθυνα γιά τήν έξάπλωσή της καί γιά τήν καταλυτική της έπαύξηση; Ποιά τά μέτρα, πού ή όμοφωνία ή, έστω, ή πλειοψηφία κατέγραψε, ώς επείγοντα καί ώς συντελεστικά στήν άνακοπή τής τρελλής κούρσας τής επιδημίας τής διαφθοράς, πού έχει, κυριολεκτικά, έξαθλιώσει τά άνθρωπινα πρόσωπά μας καί τόν πολιτισμό μας;

Μήν έκπλαγεΐτε, άν σās πληροφορησω, πώς γιά όλα αυτά τά έρωτήματα δέν ύπήρξε καμμιά άπάντηση. Οί έφημερίδες μας, τά ραδιόφωνα μας καί οί τηλεοράσεις μας πλημμυρίζουν καθημερινά τήν όρασή μας καί τήν άκοή μας μέ σκάνδαλα, πού ό καθένας, άπό τή σκοπιά του ή άπό τήν ιδεολογική του καθέδρα, τά στιγματίζει καί τά παραδίδει στήν κοινή άπαξίωση ή στήν ύποτιμητική χλεύη. Κανένας, όμως, άπό αυτούς τούς δημόσιους κατήγορους, δέν παρηγορήθηκε ή δέν ένισχύθηκε άπό τήν τετραήμερη είσφορά πείρας καί άγωνίας, πού κατατέθηκε στήν κοινή τράπεζα. Καί κανένας δέ θεώρησε χρέος του ή, έστω, επίκαιρη ένασχόληση, νά μεταφέρει καί σέ μās αυτά, πού είπαν καί τά συμπεράσματα, πού κατέγραφαν οί δεκαπέντε δεκάδες τών σοφών τής εύρύτατης αυτής διάσκεψης.

Τί μπορεί νά σκεφτεΐ κανείς; Καί τί νά καταγράψει ώς αίτιο τής προβληματικής άποσιώπησης καί τών έργασιών καί τών άποφάσεων του πολυδάπανου Διεθνούς Συνεδρίου; Στήν ύφήλιο έπαψε νά μεταδίδεται καί νά δρᾷ ή λοιμική μάλιστα τής διαφθοράς καί πρέπει νά τεθει τέλος στίς διασκέψεις καί στίς άγχώδεις διερευνήσεις; Οί άρρωστοι φορεΐς του ίου τής διαφθοράς θεραπεύτηκαν καί δέν πρέπει νά τούς θυμίζουμε τή νόσο καί τίς συνέπειές της; Ποιές ήταν οί σκέψεις, ποιά τά κίνητρα καί ποιά ή σκοπιμότητα, πού άμπάρωσε στό σεντιούκι τής άπόλυτης σιωπής τήν προβληματική καί μās άφησε στήν προσηνή καί στήν άγωνία;

Ξέρω, ότι κάποιοι θά αναπαυτούν μέ τό κρύψιμο ή τό θάψιμο στής καυτής προβληματικής. Κάποιοι άλλοι, όμως, θά νοιώσουν άνεβασμένο τόν πυρετό τής άνησυχίας. Άνάμεσα σ' αυτούς, τούς δεύτερους, επιμένω νά έντιάσσω καί έγώ τόν έαυτό μου. Καί, μέ τή διαδοχική έκφορά τών άπόψεών μου, θά σās έξηγήσω γιατί.

Πρός τί τά δεσμά;

Οά αίφνιδιάσω τούς άναγνώστες μου μέ τούς στοχασμούς, μέ τίς κρίσεις καί μέ τίς προτάσεις τούτου του είσαγωγικού κειμένου καί αύτών, πού θά ακολουθήσουν. "Άς μου έπιτραπεϊ, όμως, νά δηλώσω, άπό πρώτη άρχή, ότι πρόθεσή μου δέν είναι ούτε νά αίφνιδιάσω, ούτε νά έντυπωσιάσω. Άποτολμώ έκπλήρωση χρέους μου. Μετά άπό μακρότατη καί-ώς έπιτραπεϊ νά τό καταθέσω-έμπονη διακονία στό Θυσιαστήριο του Θεού, μετά άπό πολύχρονη, άμεση έμπλοκή στην προβληματική νομική συγκρότηση, διάρθρωση καί λειτουργία της έκκλησιαστικής διοίκησης, ύποκύπτω στην προσταγή της επισκοπικής μου συνείδησης καί ανοίγω, κατενώπιον των συλλειτουργών μου καί όλόκληρου του άγαπημένου ποιμνίου, τόν όγκώδη φάκελλο των-πρό πολλού-διαταραγμένων σχέσεων Έκκλησίας καί Πολιτείας. Καί συνοδεύω τή φυλλομέτρηση του φακέλλου αυτού μέ τήν κατάθεση των προσωπικών μου άπόψεων καί κάποιων, έπεξεργασμένων, προτάσεων μου.

Τό σημερινό κλίμα, μέ τίς όξύτερες καταφορές καί τίς έπιθέσεις της πολιτικοποιημένης άθειστικής πτέρυγας ένάντια στό συγκροτημένο Σώμα της Έκκλησίας Ίησού Χριστού καί στην άμεμπτη ή μεμπτή Ίεραρχική ήγεσία του, παγιώνει τήν αίσθηση, πώς ή ύλη της ψύχραιμης έπικοινωνίας καί του ύπεύθυνου διαλόγου δέν είναι άνοικτή. Καί πώς ή συνάντηση πολιτικής καί έκκλησιαστικής άρμοδιότητας σέ κοινό γήπεδο άλληλοσεβασμού, κοινής μελέτης καί συντονισμένης δράσης για τήν αντιμετώπιση βιοτικών ή ύπαρξιακών προβλημάτων της ομάδας «πόλη», πού είναι, ταυτόχρονα καί ομάδα «Έκκλησία», είναι όχι άπλως δύσκολη, αλλά, κυριολεκτικά, άνέφικτη. Πεταχτές ματιές στό ύλικό της λαϊκής πληροφόρησης, πείθει άπόλυτα, πώς οι διαβάσεις έπικοινωνίας καί συνεργασίας είναι πυρπολημένες καί έρειπωμένες. Καί πώς ή έθιμοτυπική καί μόνο, ανταλλαγή φιλοφρονήσεων δέν οικοδομεί σύνδεσμο διαυγούς ήγετικής προσέγγισης, ίκανής νά φέρει σέ κοινή λεωφόρο προβληματισμού τούς ποιμένες της Έκκλησίας καί τούς άρχοντες του τόπου.

Αύτή είναι ή σημερινή εικόνα του το-

πίου. Ἄλλά θά ἦταν λάθος, ἐκτίμηση ἀσύμβατη μέ τήν πραγματικότητα, ἄν ἐντοπίζαμε τή διαταραχή τῶν σχέσεων, ἀποκλειστικά καί μόνο, στό χρονικό τόξο τῆς νεωτερικότητας. Στήν περίοδο, πού ἡ ὀρμητικότητα τῆς ἀθεϊστικῆς φάλαγγας καί ἡ ἀσυνέπεια μερίδας τῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας βάλθηκαν νά ἀνοίξουν καταλυτικές ρωγμές στό κύρος τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ δείκτης τῆς ἐπικοινωνίας καί τῆς συνεργασίας τῶν ἀρχόντων τοῦ Κράτους καί τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μιά κυμαινόμενη ἔνδειξη. Διατρέχει στόν ἱστορικό χάρτη ἀπό παλαιότερες ἐποχές, πάντοτε μέ ἀστάθεια καί πάντοτε μέ αἰφνίδιες καί ἐπικίνδυνες μεταβολές.

Ἀπό τήν ὥρα, πού στέρευε ἡ μανία τῶν διωκτῶν-αὐτοκρατόρων καί ἀνάπνευσε ἡ Ἐκκλησία τήν ἐλευθερία καί τή γαλήνη, ἴσαμε τή μπλοκαρισμένη πνευματικά καί ἰδεολογικά ἐποχή μας, τό πρόβλημα σχέσης Ἐκκλησίας καί Κράτους βρίσκεται σέ συνεχή διαπραγμάτευση καί σέ διαδοχικές ἀναταράξεις.

Ἰπῆρξαν διαλείμματα χρόνου, κατά τά ὁποῖα κοινά ἐρεθίσματα πίστεως, συντονισμένα ἀνθρωπιστικά ὄραματα καί συγκεκριμένοι, ἐποχιακοί προβληματισμοί ἔφεραν σέ κοινό τραπέζι διαλόγου καί ἀποφάσεων τούς δύο ἡγετικούς πόλους. Καί ἡ συνεργασία τους μετᾶγγισε ἔμπνευση καί ἀσφάλεια στό λαό. Ἰπῆρξαν, ὡστόσο καί ἄλλες ἐποχές, κατά τίς ὁποῖες οἱ ὑπερτροφικές φιλοδοξίες, οἱ ἀνεδαφικές ἐκτιμήσεις καί οἱ ψυχονευρωτικές παρορμήσεις τῶν χειριστῶν τῆς ἀμφίπλευρης ἐξουσίας θόλωναν τό κλίμα τῆς γαλήνης καί ἔσπρωχναν σέ περιπέτειες καί τό Κράτος καί τήν Ἐκκλησία.

Ἡ ἐμπειρία ἀπό τό μακρῶ ταξίδι τοῦ ἱεροῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας μέσα στίς κοσμογονικές ἀναταραχές, στίς ἐκρήξεις τῶν φιλοδοξιῶν καί τῶν παθῶν, στίς συγκρούσεις, στίς μεταπτώσεις ἀπό τήν ἐλευθερία στή δουλεία καί ἀπό τή δουλεία στήν ἀνεξαρτησία, ἀποτελεῖ ἔμπονο ἱστορικό θησαύρισμα, πού δέ δικαιούται κανείς νά τό ἀγνοήσει, ὅταν, ἀπό τήν καθέδρα τῆς ὑπευθυνότητας ἢ ἀπό τό κιόσκι τῆς πληροφόρησης, ἐπιχειρεῖ νά ἐκφέρει ἄποψη γιά τό σύγχρονο κλονισμό τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καί Πολιτείας.

Οἱ ἡγετικοί παράγοντες τῆς Ἐκκλησίας, πού γίνονται ἀποδέκτες τῆς σύγχρονης θύελλας, εἶναι ὑποχρεωμένοι νά χαράξουν σχεδιασμό διαλόγου μέ τήν ἄλλη πλευρά, ὄχι μέ κίνητρο τή διακράτηση κάποιων προνομίων, πού τούς ἐξασφάλιζε τό «θνησκον» σύστημα, ἀλλά μετά ἀπό ἐπίπονη διερεύνηση καί ἐπεξεργασία ὄλων τῶν δεδομένων, πού ξετυλίγει μπροστά τους ἡ Οἰκουμενική, Διεκκλησιαστική ἐμπειρία. Καί, μάλιστα, μετά ἀπό τήν προσεκτική καί διακριτική καταγραφή τῶν συνεπειῶν, πού τό κάθε σύστημα προσέγγισης καί ἡ κάθε ἀπόπειρα ἀποστασιοποίησης εἶχε στή ζωή τῶν πιστῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καί στήν πανανθρώπινη ἀποστολή Της.

Γιά τήν ὥρα, κλείνω τό ἀνοιγμα τῆς ἱστορικῆς ψαλίδας. Καί μένω στό σχῆμα, πού ἀποτυπώνει, περιοριστικά, τή σύγχρονη πραγματικότητα. Καί αὐτή, μόνο ἐντός τῶν ἑλληνικῶν συνόρων, ὑπό τίς γνωστές, σημερινές δεσμευτικές ἐξαρτήσεις τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τό Κράτος καί μέ τά-ἐπίσης γνωστά-ἰδεολογικά φορτισμένα συνθήματα γιά

διαχωρισμό και για όριστική αποξένωση.

Τό σημερινό σύστημα συνεργασίας, η-σωστότερα-πρόσδεσης της Έκκλησίας της Ελλάδας στον κρατικό απολυταρχισμό, δέν έχει καμμιά σχέση και καμμιά εξάρτηση από τά συστήματα, πού κυριάρχησαν κατά τήν περίοδο της Βυζαντινής λάμψης ή κατά τήν κατώδυνα φάση της σκληρής υποδούλωσης στην άσιατική βαρβαρότητα. Θεσμοθετήθηκε άμέσως μετά τήν Έθνεγερσία. Εΐναι ένα νομικό πλάσμα έντελώς διαφορετικό, πού διαμορφώθηκε μετά τό στήσιμο του έλευθερου έλληνικού Βασιλείου και τήν άνακήρυξη της άυτοκεφαλίας της Όρθόδοξης έλληνικής Έκκλησίας. Δέν οΐκοδόμησε συνέχεια μέ τή Βυζαντινή δόξα. Άλλά και δέν άποτέλεσε πρωτοτυπία στό πανορθόδοξο σκηνικό του δέκατου ένατου αΐωνα. Ήφτασε στην έλευθερη έλληνική πατρίδα, ως δάνειο, από τήν Τσαρική Ρωσία. Τό μετέφερε ή κατεστημένη, τότε, Άρχή της Άντιβασιλείας, μέ όνειρο και πρόθεση νά συμπιέσει και νά θέσει υπό πλήρη έλεγχο τίς έλευθερίες της έλληνικής εκκλησιαστικής διοίκησης. Καθιέρωνε τήν άπόλυτη ύποταγή και εξάρτηση του διοικητικού-Συνοδικού μηχανισμού της Έκκλησίας από τήν έξουσία του Κράτους και από τή θέληση του άπόλυτου μονάρχη (για τή Ρωσία του τσάρου) και, για τήν Ελλάδα, του βασιλιά. Ό βασιλιάς εΐχε τό δικαίωμα νά διορίζει τά μέλη της Συνόδου, νά έλέγχει τή Συνοδική έπεξεργασία των θεμάτων, νά ύπαγορεύει-όταν τό θεωρούσε αναγκαιο-τίς άποφάσεις, και νά έξουδετερώνει κάθε κίνηση άυτόνομης δράσης.

Στήν έπίσημη διακήρυξη «Περί της άνεξαρτησίας της Έλληνικής Έκκλη-

σίας» (Άύγουστος 1833) διαβάζουμε:

«Άρθρον 1

...Ή Όρθόδοξος Άνατολική Άποστολική Έκκλησία του Βασιλείου της Ελλάδος, έν πνεύματι μη άναγνωρίζουσα άλλην κεφαλήν, παρά τόν Θεμελιωτήν της Χριστιανικής Πίστewος, τόν Κύριον και Σωτήρα ήμών Ήησοϋν Χριστόν, κατά δέ τό διοικητικόν μέρος έχουσα άρχηγόν τόν Βασιλέα της Ελλάδος, εΐναι άυτόκέφαλος και άνεξάρτητος από πάσης άλλης έξουσίας, φυλαττομένης άπαραχαράκτου της δογματικής ένότητας, κατά τά παρά πασών των Όρθοδόξων Άνατολικών Έκκλησιών άνέκαθεν πρεσβεύόμενα.

Άρθρον 2

Ή ύπερτάτη Έκκλησιαστική έξουσία έναπόκειται, υπό τήν του Βασιλέως κυριαρχίαν, εΐς χείρας Συνόδου διαρκούς, φερούσης τό όνομα "Ήερά Σύνοδος του Βασιλείου της Ελλάδος".

Ό Βασιλεύς προσδιορίζει δι' όργανικού διατάγματος τήν Γραμματεϊαν της Έπικρατείας, ήτις θέλει ενεργεί τά της κυριαρχίας ταύτης και υπό τήν όποϊαν θέλει διατελει κατά τουτο ή Σύνοδος...».

Οΐ διατάξεις αυτές καθιστούν έμφανές, ότι ή Έκκλησία, στό έλευθερο βασίλειο της Ελλάδας, δέν ήταν άπόλυτα άυτόνομη και έλευθερη. Ήταν έλευθερη νά διατυπώνει τήν πίστη της και νά ρυθμίζει τά της λατρείας της. Άλλά, κατά τήν άσκηση των διοικητικών της άρμοδιοτήτων, έπρεπε νά έχει τή σύμφωνη γνώμη και τήν άδεια της ύπερτατης έξουσίας, πού ήταν ό βασιλιάς και τό κύκλωμα των συμβούλων του.

Έδω, στην Ελλάδα, τό σύστημα αυτό έγινε άποδεκτό μέ τόν τίτλο: «σύστημα της Νόμω κρατούσης Πολιτείας». Άργότερα και έξ αίτίας σειρās αντιδρά-

σεων, ὁ τίτλος τοῦ συστήματος λειάνθηκε καί παρουσιάστηκε-ἀπλῶς μιντιακά-ὡς «διακριτοὶ ρόλοι Ἐκκλησίας καί Πολιτείας».

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Βαυαρικῆς ἐπικυριαρχίας, πού ὑπέταξε τὴν Ἐκκλησία στὴ σῶφρονα ἢ σπὴν ἀυθαίρετη θέληση τοῦ ἀνώνυμου Κράτους ἢ τοῦ ἐπώνυμου ἀνώτατου ἄρχοντα, ἴσαμε σήμερα, λειτουργεῖ ὁ ἴδιος μηχανισμός, μὲ μικρὲς παραλλαγές, πού τίς εἰσηγεῖται καί τίς ἐπιβάλλει ἡ καιρικὴ σκοπιμότητα. Ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία ψηφίζει τὸν Καταστατικὸ Νόμο, πού ρυθμίζει τὸν τρόπο διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκδίδει προεδρικά διατάγματα, μὲ τὰ ὁποῖα διορίζει τοὺς Μητροπολίτες. Καί ἀσκεῖ τὸν ἔλεγχο νομιμότητας ὄλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πράξεων καί ὅλης τῆς οἰκονομικῆς διαχείρισης.

Συμβατικές δεσμεύσεις τοῦ Κράτους ἔναντι τῆς «ἐπίσημης» τοπικῆς Ἐκκλησίας-ἂν μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν δεσμεύσεις-εἶναι κάποιες ἀρχές, πού προσδιορίζονται καί ἐπιβάλλονται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα τῆς Χώρας. Ἡ Πολιτεία ἀναγνωρίζει τὴν ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τὴ συνδεδεμένη μὲ ὅλη τὴν οἰκογένεια τῶν Ὁρθοδόξων Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς τὴν «ἐπικρατοῦσα» Ἱερουσαλίμου στό Κράτος. Δέχεται νὰ ὀρκίζονται οἱ πολιτικοὶ ἄρχοντες ἐνώπιον τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας. Καί ἀναλαμβάνει-κατὰ τοὺς τελευταίους καιροὺς, ἀπρόθυμα καί μὲ δείγματα φυγῆς-τὴν ὑποχρέωση παροχῆς στοὺς νεοέλληνες χριστιανικῆς διαπαιδαγώγησης.

Τό πῶς περπάτησε τό σχῆμα αὐτό ἀπὸ τό 1830 ἴσαμε σήμερα δέ σηματο-

δοτεῖται εὐκόλα. Ἀποτελεῖ ἱστορία πολυκύμαντη. Φάσεις ἡρεμίας καί ξεσπάσματα θύελλας. Κατάφασης καί κοινῆς κατάθεσης σεβασμοῦ στοὺς πνευματικούς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας. Καί, ἀντίθετα, καυτῆς ἐπίθεσης τῶν αὐτοκαλούμενων «ἐκσυγχρονιστῶν» στοὺς θησαυροφύλακες τῆς ἀτίμητης κληρονομιάς. Συμπορεία σέ γυρίσματα ἐθνικῆς περιπέτειας. Καί ἀντιπαλότητα σέ κρίσιμες ὥρες, πού διακυβεύονταν ἡ ὑπόσταση καί ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς ἱστορικῆς γραφῆς μας.

Προσωπικὴ μου ἄποψη, πού αἰσθάνομαι τό χρέος νὰ τὴν παρουσιάσω καί νὰ τὴν ἐμπιστευτῶ στὴν τίμια κρίση τῶν ἀναγνωστῶν μου, εἶναι, ὅτι ἡ διαπλοκὴ αὐτὴ ἢ, μᾶλλον, ἡ δυναστικὴ πρόσδεση τῆς Ὁρθόδοξης ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας στὴ θέληση, στίς σκοπιμότητες, στίς ἰδεολογικὲς καί στίς κομματικὲς ἀνακατατάξεις καί στίς γκάφες τῆς καιρικῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, τὴ ζημίωσαν καί τὴν τραυμάτισαν. Ἐξέθεσαν τοὺς ποιμένες ὡς ὑποτελεῖς καί κομπάρσους τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς κοσμικῆς διαπάλης. Καί ἀποδυνάμωσαν τό ζωτικὸ καί δυναμικὸ μήνυμα, πού ἐξαγγέλλει, ἀδιάλειπτα, ἡ Ὁρθόδοξία στίς ἀνήσυχες ἀνθρώπινες ὑπάρξεις.

Ἐντελῶς περιληπτικά, θὰ ἐπισημάνω κάποιες διεργασίες ἢ κάποιες ἀπρόσμενες ἐξελίξεις, πού ἔφεραν σέ δύσκολη θέση τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἢ καί προκάλεσαν στό Σῶμα Της ἀθεράπευτες πληγές.

◆ Σημειώνω, σάν πρώτη δραματικὴ συγκυρία ὀλέθριας διαπλοκῆς Ἐκκλησίας καί Πολιτείας, τὴν ὑπέρμετρη ἔξαψη τῶν πολιτικῶν παθῶν, κατὰ τὴν περίοδο τοῦ 1916 καί τὸν ἐξαναγκασμό

τῆς Συνοδικῆς διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νά προβεῖ στό «Ἀνάθεμα» τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου. Οἱ πιέσεις, πού ἀσκήθηκαν τότε, ἀπό μέρους τῶν στρατιωτικῶν παραγόντων, τῶν ὑποστηρικτῶν καί φρουρῶν τοῦ Βασιλικοῦ θεσμοῦ, ἔφεραν τόν Μητροπολίτη Ἀθηνῶν Θεόκλητο τόν Α΄ καί τά μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, στίς 12 Δεκεμβρίου 1916, στό πεδίο τοῦ Ἄρεως, ὅπου διαβάστηκε ἡ Συνοδική ἀπόφαση ἀναθεματισμοῦ τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ ἡγέτη.

Τό τόλμημα αὐτό, στό ὁποῖο συνέπραξε ἡ ἐκκλησιαστική μέ τή στρατιωτική ἡγεσία, ἔφερε τόν τραγικό, ἀγεφύρωτο διχασμό καί δρομολόγησε τή Μικρασιατική καταστροφή τοῦ 1922.

Ἄν ἡ σχέση τῆς Ἐκκλησίας μέ τό Κράτος δέν ἦταν τόσο δεσμευτική, ἂν ἡ ὑποταγή στή βασιλική ἐξουσία δέν ἦταν καθορισμένη ἀπό τό Νόμο καί ἂν οἱ τότε ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας διέθεταν τήν πνευματική κατάρτιση, τήν ἐξαγισμένη νοημοσύνη καί τό Πατερικό θάρρος, θά πρότασσαν τά στήθη τους ἐναντία στά συνθήματα τοῦ διχασμοῦ καί θά ἔσωζαν καί τήν πατρίδα καί τήν Ἐκκλησία ἀπό τήν καταλυτική περιπέτεια.

♦ Δέν εἶναι δυνατό νά ἀποσιωπηθεῖ καί μιᾶ δεύτερη, ἀλυσιδωτή ἐμπλοκή τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στίς καιρικές πολιτικές ἀντιπαλότητες, πού Τήν ἔφεραν σέ τρομερά δύσκολη θέση ἡ καί τήν ἐνοχοποίησαν γιά γεγονότα στά ὁποῖα δέν εἶχε καμμιᾶ ἀπολύτως μετοχή.

Κατά τή διαδρομή καί μόνο τοῦ εἰκοστοῦ αἰώνα, ξέσπασαν στήν ἀγαπημένη μας πατρίδα τρεῖς ἀνατροπές τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν καί ἐγκαθιδρύσεις ἀνελεύθερων δικτατορι-

κῶν σχημάτων. Ἡ πρώτη δικτατορία ἐπιβλήθηκε ἀπό τό στρατηγό Πάγκαλο στίς 29 Σεπτεμβρίου τοῦ 1925. Ἡ δεύτερη ἀπό τόν Ἰωάννη Μεταξά στίς 4 Αὐγούστου τοῦ 1936. Καί ἡ τρίτη, ἡ πῶ πρόσφατη, στίς 21 Ἀπριλίου τοῦ 1967.

Γιά τίς συνέπειες αὐτῶν τῶν βίαιων ἐπεμβάσεων στή λειτουργικότητα τῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας καί στήν καθημερινότητα τοῦ λαοῦ, ἔχουν προσωπική ἐμπειρία οἱ ἀντίστοιχες γενιές τῶν Ἑλλήνων. Καί δέν ὑπάρχει λόγος νά ἱστορηθοῦν διά μακρῶν. Ἐκεῖνο, ὅμως, πού ἀποτελεῖ πρόβλημα καυτό καί ἐρώτημα ἀναπάντητο, εἶναι ἡ παράτολμη ἐπίθεση παραγόντων τοῦ πολιτικοῦ μετώπου, τῆς δημοσιογραφικῆς ἐπιχειρηματικότητας καί τῆς πολιτικοποιημένης ἀθεΐας, κατά τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ προσπάθεια ἐνοχοποίησής Της, ὡς ὑπεύθυνης καί ὑπόλογης γιά τήν κατάλυση τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν καί τή στήριξη τῆς δικτατορίας.

Οἱ σοβαροί ἱστορικοί ἐρευνητές ἔχουν στά χέρια τους ὅλα τά ντοκουμέντα, πού ἰχνογραφοῦν καί ἀναλύουν τίς ἐξελίξεις τῶν περιόδων ἐκείνων. Καί γνωρίζουν, πολύ καλά, ποιοί προκάλεσαν τό ζοφερό κλίμα τῆς προδοσίας τῆς δημοκρατίας, ποιοί κινήθηκαν γιά τήν ἀνατροπή τῶν ἐκλεγμένων ἀρχόντων καί ποιοί ἐκμεταλλεύτηκαν τίς εὐκαιρίες γιά νά βρεθοῦν θρονιασμένοι στίς ἡγετικές καρέκλες. Σέ καμμιᾶ φάση αὐτῶν τῶν ἐξελίξεων δέν πρωτοπόρησε καί δέ συνοδοιπόρησε μέ τούς ἀνατροπεῖς τοῦ δημοκρατικοῦ καθεστώτος ἡ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Οἱ πυρωμένοι, ὅμως, ἀντίπαλοί Της, ἐκεῖνοι, πού ἔχουν βάλει στόχο νά Τήν ἐξοντώσουν καί νά Τή σβήσουν ἀπό τό γήπεδο τῆς ἐπικαιρότητας, μάζεψαν ὅλη τήν ὀργή τους καί

τήν ἐκτόξευσαν ἐναντίον Της, πιστεύοντας, ὅτι μέ τό μαχητικό τους πείσμα θά μετατοπίσουν τό κέντρο βάρους τῶν εὐθυνῶν, θά σώσουν τούς πραγματικούς ἐνόχους καί θά ἀφανίσουν τή «μισσητή» (!!!) Ἐκκλησία.

♦ Θά σημειώσω καί μιά τρίτη ἀφορμή διασάλευσης τῆς εἰρηνικῆς καί γόνιμης συμφορείας καί συνεργασίας τοῦ μοντέρνου, συνεχῶς μεταβαλλόμενου πολιτικοῦ σχήματος μέ τήν Ἐκκλησία, τήν ἀχθοφόρο τῶν ἀτίμητων πνευματικῶν ἐμπειριῶν, πού-ἐπί αἰῶνες-γεμίζουν τίς καρδιές καί πλάθουν πολιτισμό.

Τό ἀνοιγμα πρὸς τήν παγκοσμιοποίηση, πού μεθοδεύεται σέ κλειστά κυκλώματα συμφερόντων καί ἐπιβάλλεται ἐκβιαστικά μέ ντιρεκτίβες καί νομοθετικά ἐπινοήματα διάφορων Διεθνῶν Ὄργανισμῶν, ἐπιβάλλει συνεχῆ ἀπόρριψη τῶν δεδομένων τοῦ «χθές» καί τοῦ «σήμερα» καί εὐθυγράμμιση στά προγράμματα καί στά θεσπίσματα τῆς παγκοσμιοποιημένης ἀνθρώπινης μάζας.

Ἡ Ἐκκλησία δέ μαζοποιεῖ τίς ἀνθρώπινες ὀντότητες καί δέν τυποποιεῖ τή ζωή. Εἶναι μιά ζεστή φωλιά, μιά φάνη, πού ζωογονεῖ τίς ὑπάρξεις καί τίς χειραγωγεῖ στήν «ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (Ἐφεσ. δ' 3). Μέσα στήν κοινωνία τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀδελφοσύνης, σφυρηλατεῖται ἡ ἐνότητα τοῦ Πνεύματος. Οἱ ἀνθρώποι εἰρηνεύουν μέ τό Θεό καί μεταξύ τους καί συγκροτοῦν Σῶμα δυναμικό καί ἀπρόσβλητο ἀπό τίς δυνάμεις τῆς ἐκμετάλλευσης καί τῆς διαφθορᾶς.

Αὐτή τήν ἐνότητα τήν ἀντιπολιτεύονται οἱ ὀδοστρωτῆρες τῆς παγκοσμιο-

ποίησης. Τήν ἀντιμετωπίζουν ἐχθρικά καί μαχητικά, ὡς ἰσχυρό ἐμπόδιο στήν προέλασή τους καί στήν ἱκανοποίηση τῶν στόχων τους. Καί κάνουν τό πᾶν, γιά νά τήν ἀποδυναμώσουν.

Ἔτσι, στή σημερινή, ἑλληνική πραγματικότητα, ἔχουμε μιά πολιτική διοίκηση, πού διατηρεῖ, σχηματικά, τή διασύνδεση μέ τήν ἐκκλησιαστική διοίκηση, τό σχῆμα, πού τό ἐμφανίζει μέ τόν τίτλο: «διακριτοί ρόλοι» καί, στήν πραγματικότητα, μεθοδεύει τήν ἀποδόμηση τῶν πνευματικῶν ἀξιών, πού ὑπερπλήρωσαν τήν Ἐκκλησία καί χάρισαν στήν πατρίδα μας καί σ' ὀλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα τά ἡγετικά ἀναστήματα τῶν ἀγίων μας.

Μέ δεδομένη καί πρόδηλη αὐτή τή στόχευση τοῦ σημερινοῦ, «ἐν πολλοῖς», ἄθεου Κράτους μας, εἶναι φενάκη ἡ τεχνητή διατήρηση τοῦ σχήματος συμπόρευσης Ἐκκλησίας καί Πολιτείας καί τῶν φιλοφρονήσεων, πού φωτογραφίζουν τή φιλία καί ἐπικαλύπτουν τήν ἀνυποχώρητη ἀντιπαλότητα.

Τό σκληρό σχῆμα τῆς «Νόμῳ κρατούσης Πολιτείας», ἡ, τό τορνευμένο ἀντίγραφο τοῦ «τῶν διακριτῶν ρόλων», δέν εἶναι πιά ἀνεκτό καί δέν μπορεῖ νά λειτουργήσῃ μέσα στή φωτιά τῶν παθῶν, πού ἀναψαν τά κινήματα τῆς ἀθείας καί οἱ μεθοδεύσεις τῆς μεταποίησης τῆς ἀνθρωπότητας ὀλόκληρης σέ ἓνα ἀνοιχτό παζάρι σκληρῆς ἐκμετάλλευσης τῆς ἴδιας τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης καί τοῦ καθημερινοῦ μόχθου τῆς. Τά πολιτικά σχήματα-διαμορφωμένα καί παγιωμένα-θά ἐξακολουθήσουν νά διακινουῦνται μέσα στό πλαίσιο τῶν δικῶν τους σκοπιμο-

τήτων, τῶν δικῶν τους ἀρμοδιοτήτων καί τῶν δικῶν τους εὐθυνῶν. Καί ἡ Ἐκκλησία θά πορεύεται μέ τά δικά Της ὀράματα, θά καλλιεργεῖ τήν ἀγάπη καί τήν ἀδελφωσύνη καί θά ἐνώνει τήν ἀνθρώπινη ὕπαρξη μέ τόν Πλάστη της, τήν πηγὴ τῆς ἀπειρης Ἀγάπης καί τῆς ἀπειρης Δύναμης.

Ἔχω κάτι νά πῶ στοὺς ἀδελφούς μου. Στοὺς ποιμένες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας. Καί στοὺς πιστοὺς, πού εἶναι ἐνταγμένοι στήν αὐλή Της. Τολμηστε ἓνα νοητὸ ταξίδι στό φορτισμένο μέ αὐτοπεποίθηση καί μέ κραυγὴ ἀπόγνωσης πλανήτη μας. Σ' αὐτὸ τό περίεργο καί προβληματικὸ σύμπλεγμα, ξεχωρεῖστε τοὺς χώρους καί τίς καρδιές, πού κρατοῦν καί προβάλλουν στήν ἐπικαιρότητα τὰ ἀτίμητα χαρίσματα τῆς Ὁρθοδοξίας μας. Μιλεῖστε μέ τοὺς ποιμένες. Ἀναστραφεῖτε τόν πιστὸ λαό. Χαρεῖτε τήν προσευχή τους. Ἐνωθεῖτε μαζί τους στή μεγάλη πράξη τῆς Εὐχαριστίας. Καί ἀφοῦ νοιώσετε τόν ἑαυτὸ σας ἀναπαυμένο στό χώρο τους, ρωτεῖστε τους, ἂν ἡ αὐτοκέφαλη ἢ ἡ αὐτόνομη Ἐκκλησία τους βρίσκεται σέ σχέση ἐξάρτησης καί ὑποταγῆς στήν κοσμικὴ ἐξουσία τοῦ δικοῦ τους ἐθνικοῦ χώρου. Ἄν τό σύστημα διοίκησής της εἶναι ὅμοιο μέ τό δικό μας. Ἄν ὁ Νόμος τοῦ Κράτους τους ἔχει τόν πρῶτο καί κυρίαρχο λόγο καί ἂν, στήν Ἐκκλησία τους, οἱ Κανόνες τῶν ἁγίων Πατέρων μας παραμερίζονται καί παρακάμπτονται μπροστά στήν πολιτικὴ θέληση.

Φίλοι μου, ἂν ἐπιχειρήσετε μιὰ τέτοια διερεύνηση στά διαμερίσματα τῆς Οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας, δέ θά βρεῖτε οὔτε μιὰ τοπικὴ Ἐκκλησία, πού νά βιώνει τήν πιεστικὴ ἐξάρτηση ἀπὸ τὴ θέληση καί τό Νόμο ἑνὸς σύγχρονου

Κράτους. Ὅλες οἱ Ὁρθόδοξες, τοπικὲς οἰκογένειες, ἄλλες μικρὲς καί ἄλλες ἀπλωμένες σέ ἔκταση χώρου καί σέ πληθυσμιακὸ ὄγκο, ἀπολαμβάνουν ἀπόλυτη ἐλευθερία. Καί ρυθμίζουν τό διοικητικὸ τους σύστημα, μέ μόνο ὁδηγὸ τόν Ἐσωτερικὸ τους Κανονισμό, πού τὸν καταρτίζει ἡ Συνοδικὴ τους εὐαισθησία, θεμελιώνοντάς τον στοὺς Κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν μας Συνόδων καί στοὺς Κανόνες τῶν Τοπικῶν Συνόδων, πού ἐνισχύθηκαν καί κατακυρώθηκαν μέ οἰκουμενικὴ ἐπικύρωση.

Ἀκόμα καί ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία, ἀπὸ τὴν ὁποία δανείστηκαν οἱ πρόγονοί μας τό σύστημα τῆς «Νόμῳ κρατούσης Πολιτείας», ἔχει ἀποτινάξει τὰ δεσμά καί κινεῖται σέ κλίμα ἀπόλυτης ἐλευθερίας.

Εἶναι γνωστὸ, ὅτι ἡ ἀδελφὴ Ρωσικὴ Ἐκκλησία, πέρασε συνταρακτικὴ καί κοσμογονικὴ περιπέτεια. Ἀπὸ τὴν ὑποταγὴ στοὺς σχεδιασμοὺς καί στίς εὐκαιριακὲς προτιμήσεις τοῦ Τσάρου, βρέθηκε στό ζοφερό κλίμα τῆς δουλείας καί στόν ἀπάνθρωπο διωγμὸ τοῦ κομμουνιστικοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ. Γιά ἑπτὰ ὀλόκληρες δεκαετίες οἱ τόποι λατρείας τοῦ Ἁγίου Θεοῦ γκρεμίζονταν ἢ ἄλλαζαν χρῆση. Καί οἱ πιστοί, πού δέ ζητοῦσαν ἄλλα προνόμια, παρά μόνο τὴν ἐλευθερία νά κρατοῦν θησαυρισμένο στό ἐσώτερο «εἶναι» τους τό δῶρο τῆς πίστεως καί τό χάρισμα τῆς προσευχῆς, ἢ στέλλονταν στίς ἀπόμακρες ἐξορίες ἢ ἀμοίβονταν μέ τό σκληρὸ, ἀπάνθρωπο θάνατο. Οἱ σελίδες τῶν διωγμῶν καί τοῦ μαρτυρίου, πού γράφτηκαν κατὰ τὴν περίοδο τῆς κόκκινης τυραννίας, εἶναι ἀτέλειωτες. Καί θά μείνουν, γιὰ πάντα, μνημεῖο ψυχικῆς ὁμορφιάς καί γενναιότητος τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας Ἰησοῦ Χριστοῦ

καί βάρβαρου σκοταδισμού τοῦ ἀφιο-
νισμένου ἀθεϊστικοῦ τάγματος.

Σήμερα ἡ Ρωσική Ἐκκλησία, λουσμέ-
νη στό αἷμα τῶν νεομαρτύρων Της, ἀ-
ποδεσμευμένη καί ἀπό τήν ὑπεροφία
τοῦ Τσάρου καί ἀπό τό κνοῦτο τῶν τυ-
ράννων Της, βαδίζει ἐλεύθερα τό δρό-
μο Της καί θεραπεύει, τή μιά μετά τήν
ἄλλη, τίς βαθεῖες πληγές, πού ἄνοιξε
στό Σῶμα Της «ἡ ξένη θέληση». Καί,
ὅπως διαπιστώνουν οἱ ἀνεπηρέαστοι
ἐρευνητές, κερδίζει, ὀλοένα, ἔδαφος
καί ἀνεβάζει τόν πήχη τοῦ κύρους Της.

Ξέρω πώς, αὐτή τήν ὥρα, σεβαστός
ἀριθμός τῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προσανατολί-
ζεται στήν ἀποδέσμευση τῆς Ἐκκλη-
σίας ἀπό τόν κρατικό ἐναγκαλισμό καί
ἀπό τήν ὑποταγή στά σχεδιάσματα
μιάς ἄθεης ὀλιγαρχίας. Ἄν τό σχῆμα
τῆς «Νόμῳ κρατοῦσης Πολιτείας» ἦταν
πρόσφορο ἢ, ἔστω, ἀναγκαῖο, γιά τά
πρῶτα βήματα τοῦ κρατιδίου, πού προ-
έκυψε μετά τό σκληρό ἀγῶνα τῶν προ-
γόνων μας, δέν εἶναι ἀνεκτό γιά τήν
ἐποχή μας. Γιά τήν ἱστορική περίοδο,
πού ὁ ὅποιοσδήποτε πολίτης, ὁ ἔμπει-
ρος καί ἐντιμος ἢ ὁ ἀποτυχημένος καί
τυχοδιώκτης, ἔχουν, ἐξασφαλισμένο,
τό δικαίωμα νά ὑψώσουν τή σημαία
τῶν ἀτομικῶν τους δικαιωμάτων καί
νά ἀπαιτήσουν τήν κάλυψη ἐντελῶς
φτηνῶν, ἀκόμα καί φαύλων, αἰτημά-
των τους. Προνομίων, πού-στήν πρά-
ξη-ἀκυρώνουν τήν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέ-
πεια καί γκρεμίζουν καταξιωμένα πο-
λιτιστικά ἐπιτεύγματα.

Καί δέν εἶναι μόνο ἡ πλειοψηφία τῶν
ποιμένων, πού αἰσθάνεται ὠριμη καί
ἐτοιμη νά ζητήσει τήν πλήρη αὐτονομία
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κοντά σ'

αὐτούς, μεγάλο μέρος τοῦ ἐκκλησια-
στικοῦ πληρώματος συντάσσεται μέ
τό αἴτημα τοῦ χωρισμοῦ. Καί προσεύ-
χεται, μέ πόθο ψυχῆς, νά φτάσει ἡ στι-
γμή, πού θά πάψει ἡ Ἁγία μας Ἐκκλη-
σία νά εἶναι κρατική, ὁμάδα ζητω-
κραυγῆς τῶν νομοθετικά κατακυρωμέ-
νων κοινωνικῶν ἀθλιότητων καί θά
ἀρχίσει νά λειτουργεῖ ὡς μάρτυρας τῆς
ἀλήθειας καί ὡς φορέας τοῦ ἁγιασμοῦ.

Μίλησα γιά τήν πλειοψηφία καί τῆς
Συνοδικῆς ὁμήγυρης καί τοῦ λαϊκοῦ
Σώματος, πού πιστεύει, ὅτι εἶναι ἀναγ-
καῖος ὁ χωρισμός τῆς Ἐκκλησίας ἀπό
τό Κράτος. Γιατί, ὅπως δὴποτε, ὑπάρ-
χει καί ἡ μειοψηφία, πού ἔχει προσαρ-
μοστεῖ στό σχῆμα τῆς δουλείας καί δέ
θεωρεῖ ἀναγκαῖα τήν ἀπελευθέρωση.
Οἱ ἐπιφυλάξεις Της εἶναι ἀπόλυτα σε-
βαστές. Ἀλλά δέ σημαίνει, ὅτι δικαι-
οῦνται νά φιμώσουν τήν πλειοψηφία
καί νά ἐπιβληθοῦν, ὡς ἀναγκαῖες.

Ἰποκλίνομαι στίς προσωπικότητες
τῶν διστακτικῶν καί στή διαλεκτική
τῶν πηγαίων καί ἐντιμῶν ἀντιρρήσεῶν
τους. Δέ σκύβω, ὅμως, τό κεφάλι στήν
ἐπιχειρηματολογία τῆς σκοπιμότητας
καί στόν κομπασμό τῆς αὐτοπροβο-
λῆς. Τά μεγάλα θέματα τῆς Ἐκκλησίας
δέν προσφέρονται γιά δημοσιογραφι-
κό ἐντυπωσιασμό καί γιά εἴσπραξη
χειροκροτημάτων. Εἶναι ἱερά, ἱερώτα-
τα, καί ἀπαιτοῦν προσέγγιση εὐλαβι-
κή καί διαπραγμάτευση βαθεῖα ἐκκλη-
σιολογική.

Κάνω αὐτή τήν ἀποσαφήνιση γιατί,
πρὶν λίγο καιρό, ὁ Μητροπολίτης Ἄνθι-
μος, σέ στιγμές ἔξαψης μιντιόλαγνης
ἀμετροέπειας, διατύπωσε τήν ἄποψη,
ὅτι ὁ χωρισμός Ἐκκλησίας καί Πολι-
τείας θά ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τή διοι-
κητική διάλυση τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶπε καί ἔγραψε: «Ἀδελφοί μου Χρι-

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Ο Α

ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΟΥ

Τὸν περασμένο Νοέμβριο συμπληρώθηκαν 20 χρόνια ἀπὸ τὴν κοίμηση τῆς μεγάλης ἐκκλησιαστικῆς μορφῆς, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Ἱερωνύμου. Ὁ μακαριστὸς Γέροντας μὲ τὰ προσόντα καὶ τὴς ἀρετῆς, μὲ τὰ ὁποῖα κατὰ πλησμονὴν τὸν εἶχε προικίσει ἡ Θεία Πρόνοια, σημάδεψε ἀνεξίτηλα τὴ σύγχρονη πορεία τῆς Ἑλλαδικῆς μας Ἐκκλησίας καὶ ὄχι μόνο. Καὶ θὰ ἐπαναλάβουμε καὶ ἐδῶ, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, τὴν κοινὴ διαπίστωση, στὴν ὁποία καὶ σὲ προηγούμενα σχόλια τῆς περιοδικῆς μας ἐκδοσης ἀναφερθήκαμε. Ἡ περίοδος τῆς ἀρχιεπισκοπείας τοῦ

στιανοί, ὡς παρακαλῶ νὰ σκεφθῆτε καὶ νὰ μοῦ πῆτε, πῶς ἀπὸ τὸ Βατοπέδι ἔφθασαν μερικοὶ στό χωρισμὸ τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Διότι αὐτὸς εἶναι ὁ κύριος στόχος τους. Αὐτὴ εἶναι ἡ σφοδρὴ τους ἐπιθυμία. Νὰ διαλύσουν διοικητικὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ νὰ κατατεμαχίσουν τὸν ἑλληνικὸ λαό...».

Καὶ μόνο ἡ σκέψη, ὅτι ὁ χωρισμὸς Ἐκκλησίας καὶ Κράτους σημαίνει διοικητικὴ «διάλυση τῆς Ἐκκλησίας», ἀποτελεῖ βλασφημία. Βλέπει ὁ ἀγαπητὸς Ἄνθιμος διαλυμένες ὅλες τὴς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς σημερινῆς Οἰκουμένης, πού ἐμπιστεύονται σπὴν πνοή τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ διαχειρίζονται ἐλεύθερα καὶ ὑπεύθυνα τὰ προβλήματα τῆς καθημερινότητάς τους; Ἡ μήπως διαπιστώνει, πῶς ἦταν διαλυμένη ἡ Ἐκκλησία τῶν μαρτύρων, κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνες τῆς διαδρομῆς Της καὶ συγκροτήθηκε τὴ στιγμῇ, κατὰ

Ἱερωνύμου ἀποτελεῖ πράγματι τὸν «χρυσὸν αἰῶνα» τῆς νεότερης ἐκκλησιαστικῆς μας ἱστορίας. Καὶ αὐτὸ εἶναι μιὰ πραγματικότητα, πού δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθεῖ ἀπὸ κανένα σοβαρῶς σκεπτόμενο ἄνθρωπο.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερωνύμος ἀνέλαβε τὴ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας σὲ μιὰ παραγμένη περίοδο. Παραγμένη καὶ πολιτικῶς καὶ ἐκκλησιαστικῶς. Καὶ δέχτηκε αὐτὸ τὸ κέλευσμα, γιὰτί, σὲ ὅλη τὴν ἐμπνευσμένη ἱερατικὴ του πορεία, μοναδικὴ σκέψη καὶ ἀποκλειστικὸ μέλημά του ἦταν, ὄχι ἡ ἀπόκτηση τίτλων καὶ ἀξιομάτων, ἀλλὰ ἡ μέχρι αὐτοθυσίας προσφορὰ του

τὴν ὁποία ἀνακατεύτηκε στὴ διοίκησή Της ὁ κοσμικὸς παράγοντας;

«Ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων»!!!

Οἱ καιροὶ εἶναι, ὄντως ζοφεροί. Καὶ σ' αὐτὸ δέ δικαιοῦται νὰ διαφωνήσῃ κανεὶς οὔτε μὲ τὸν Ἄνθιμο, οὔτε μὲ ὁποιοδήποτε σοβαρὸ, ἀλλὰ καὶ σκληρὸ, ἀναλυτὴ τῆς σύγχρονης πραγματικότητας. Σὲ ὅλες, ὅμως, αὐτῆς τὴς ἀναλύσεις καὶ σὲ ὅλες τὴς προτάσεις ἡ ἀπόλυτη ἀνεξαρτησία τῆς Ἐκκλησίας Ἰησοῦ Χριστοῦ μένει ἀδιαπραγμάτευτη. Κεφάλαιο κατατεθειμένο στὴν Τράπεζα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴ μέρα τῆς Πεντηκοστῆς, πού κανένας μας δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸ ἐμπλέξει στὴς γήινες ἀνακατατάξεις.

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

στην Ἐκκλησία καὶ τὸ πλήρωμα, μὴ ὑπολογίζοντας καὶ μὴ ὑποκύπτοντας σὲ ὅποιοδήποτε προσωπικὸ κόστος ἢ σὲ ἄλλη σκοπιμότητα.

Κατηγορήθηκε ὁ Ἱερώνυμος ὅτι ἦταν ὁ «ἐκλεκτός» τῆς τότε δικτατορίας. Τρία περιστατικά, τὰ ὁποῖα ὄλως ἐνδεικτικῶς παραθέτουμε, ἐπιστρέφουν τὴ μομφὴ σὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι κακοβούλως καὶ μὲ ἔνοχη πρόθεση τὰ κατασκεύασαν. **Τὸ πρῶτο:** Ὁ διαπρεπὴς ἀκαδημαϊκὸς καὶ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς αἰμίμνηστος Μάρκος Σιώτης, Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος στὴν Ἀριστίνδην Σύνοδο τοῦ 1967, σὲ ἐπίσημη δημόσια ὁμιλία του ἐτόνισε μὲ ἔμφαση καὶ τοῦτα τὰ σπουδαῖα: ...*«Ἡ διαδικασία τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου εἶχε ὀλοκληρωθεῖ, ὅταν ὁ κλητὴρ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐνεφανίσθη καὶ εἶπεν ὅτι εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Προέδρου ἦλθαν οἱ συνταγματάρχαι Γ. Παπαδόπουλος, Στ. Πατακὸς καὶ Ν. Μακαρέζος καὶ παρακαλοῦν νὰ διακοπῇ ἐπ' ὀλίγον ἡ συνεδρία γιὰ νὰ ἀνακοινώσουν κάτι εἰς τὸν προεδρεύοντα...»*. Ὅταν κατόπιν συνήντησε (ὁ Μ. Σιώτης) τὸν προεδρεύοντα καὶ τὸν ἐρώτησε τί ἤθελαν οἱ ἐπισκέπτες, ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν, ὅτι εἶχαν ἔλθει γιὰ νὰ παρακαλέσουν τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, νὰ προτιμήσουν κατὰ τὴν ἐκλογὴν τὸν Σεβασμιώτατο, τότε Μητροπολίτη Καστορίας, Δωρόθεο. Ἔλαβαν, ὅμως τὴν πληροφορία, ὅτι ἡ ἐκλογὴ εἶχε τελειώσει. **Τὸ δεύτερο:** Ὁ στρατηγὸς Στυλιανὸς Πατακὸς, ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς Πρωτεργάτες τῆς 21ης Ἀπριλίου, σὲ συνέντευξή του σὲ γνωστὴ ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα, δῆλωσε καὶ τὰ ἐξῆς βαρυσήμαντα:

«...Τὸν μακαριστὸν Ἱερώνυμον δὲν τὸν ἐξέλεξε ἡ ἐπανάστασις. Δὲν τὸν

ἐγνώριζε καν... δὲν τὸν ἐγνώριζαμε καὶ θέλαμε κάποιον ἄλλον. Ἀλλὰ δὲν προλάβαμε». Καὶ τὸ τρίτο καὶ σπουδαιότερο εἶναι τοῦτο: Εἶναι οἱ δυὸ ἐπιστολές, πού εἶχε στείλει ὁ ἴδιος ὁ Μακαριώτατος προσωπικῶς στὸν τότε δικτάτορα Γεώργιο Παπαδόπουλο, ὅταν περιῆλθαν σὲ γνώση του πληροφορίες περὶ βασανιστηρίων ἀντιφρονούντων κρατουμένων πολιτῶν. Δὲν θὰ σχολιάσουμε τὸ κείμενο τῶν ἐπιστολῶν. Τὰ ἀποσπάσματα, πού θὰ παραθέσουμε, ὁμιλοῦν μόνον τοὺς καὶ ὁμιλοῦν τόσο εὐγλωττα. Στὴν πρώτη ἐπιστολὴ ἔγραφε: *«...Ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ σᾶς γράψω τὴν παροῦσαν μοῦ ἔδωσαν δυὸ περιστατικά, πού θὰ σᾶς ἀναφέρω. Πλὴν δὲν πρόκειται διὰ τὰ μεμονωμένα αὐτὰ περιστατικά, ἀλλὰ διὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν κατεύθυνσιν πού τὰ προκαλοῦν... Αὐτὰ πού σᾶς γράφω παραπάνω, εἶναι ὅσα ἐπληροφορήθην προχθές. Δυστυχῶς δὲν εἶναι τὰ μόνα. Πληροφοροῦμαι ὅτι συλλαμβανόμενοι ἀξιωματικοὶ δέρονται ἀνηλεῶς, εἰς δὲ τὰς Ἐπαρχίας ὁ στρατιωτικὸς καὶ ὁ χωροφύλαξ εἶναι τὸ φόβητρον... Ἡ ὠμὴ βία καὶ τὸ κράτος τοῦ χωροφύλακος ὀδηγοῦν ὄχι εἰς τὴν Δημοκρατίαν, ἀλλὰ εἴτε εἰς τὴν δουλειάν εἴτε εἰς τὴν ἀνατροπὴν...»*. Καὶ στὴ δευτέρῃ ἐπιστολῇ, ἐπανερχόμενος στὸ ἴδιο θέμα, προσέθετε: *«...Ἐκ τῶν πολλῶν καὶ πολλαχόθεν προερχομένων πληροφοριῶν ἔχω σχηματίσει τὴν πεποιθήσιν, ὅτι πρόκειται περὶ συστήματος καὶ τακτικῆς, τὰ ὁποῖα ἐνθυμίζουσι κομμουνιστικὰ καὶ χιλιερικὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως... Ἄν ἡ κατάστασις τῶν πολιτικῶν κρατουμένων δὲν ἀλλάξει ἄρδην, ἡ θέσις μου θὰ παύσῃ νὰ εἶναι εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίας Φιλοθέης καὶ θὰ μεταφερθῇ πλησίον τῶν...»*. Καὶ νὰ σκεφθῇ κανεὶς ὅτι ἡ τότε πνευματικὴ καὶ

ἀκαδημαϊκὴ ἡγεσία τοὺς ἐν πολλοῖς ἀσαφεῖς λόγους τοῦ δικτάτορα ἐπιδοκίμαζε μὲ χειροκροτήματα καὶ πέραν αὐτοῦ σιωποῦσε χαρακτηριστικά.

Θαυμάζει κανεὶς τὸ συνεχὲς καὶ ἀνύστακτο ἐνδιαφέρον τοῦ Ἰερωνύμου γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας. Καὶ ἀπόδειξη τούτου ἀποτελοῦν καὶ ἐδῶ δυὸ μεγάλου ἐνδιαφέροντος πρωτοβουλίες του. Συνέταξε μετὰ ἀπὸ σοβαρὴ μελέτη καὶ πολλὴ ἀγωνία ἓνα μεγαλόπνοο σχέδιο ἀναδιοργάνωσης ὄλων ἐκείνων τῶν θεσμῶν καὶ σχηματισμῶν, πού κινοῦνται στὸν ἐκκλησιαστικὸ μας χῶρο καὶ ἀποτελοῦν ἀντικείμενο μέριμνας καὶ φροντίδας τῆς Ἐκκλησίας. Ὅχι μὲ γενικόλογα καὶ εὐχολόγια, ἀλλὰ μὲ συγκεκριμένες τοποθετήσεις καὶ λεπτομερεῖς ἀναφορὲς σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα. Δὲν θὰ τὰ ἐπαναλάβουμε, γιατί ὀλόκληρο τὸ κείμενο τοῦ ὑπέροχου καὶ ἐντυπωσιακοῦ αὐτοῦ σχεδιασμοῦ, μὲ τὶς συγκεκριμένες θέσεις καὶ λύσεις, παρατέθηκε στὰ πρόσφατα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ μας μὲ ἀριθ. 238, 239 240 καὶ 241. Ἡ δευτέρη πρωτοβουλία ἀναφερόταν στὸ θέμα τῆς καθαρῆς ἀπὸ ἀνάξιους καὶ διαβλητοὺς κληρικούς, οἱ ὁποῖοι κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους εἶχαν εἰσβάλει στὸν ἱερὸ χῶρο τοῦ κλήρου. Ἡ ἀγωνία καὶ ὁ πόνος τοῦ Γέροντα ἦταν μεγάλος. Μέγιστο ὅμως καὶ τὸ προσωπικὸ κόστος, τὸ ὁποῖο παρέβλεπε καὶ δὲν τὸ ὑπολόγιζε. Πόνεσε πολὺ ὁ Γέροντας, ἀλλὰ ἔβλεπε ὅτι τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας ὀδηγοῦσε σ' αὐτὸ τὸ μονόδρομο. Ἀπέβη ὅμως δῶρο ἄδωρο. Μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσή του, ἂν ὄχι ὅλοι, οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἀπομακρυνθέντες ἐπανῆλθαν, ἄλλοι ὡς «θριαμβευτὲς» καὶ ἄλλοι μὲ τὸ μοντέρνο τότε τίτλο τοῦ «ἀντιστασιακοῦ».

Ἡ προσωπικότητα τοῦ κάθε ἀνθρώπου, καὶ εἰδικότερα τοῦ κάθε ἡγέτη, δὲν ἐκτιμᾶται ἀπὸ τὶς ἐπιτηδευμένες συμπεριφορὲς καὶ ἐνέργειες, πού ὑπαγορεύονται συνήθως ἀπὸ διάθεση προβολῆς καὶ ἐντυπωσιασμοῦ. Στοιχεῖα προσδιορισμοῦ τῆς προσωπικότητάς του εἶναι κυρίως οἱ λεπτομέρειες ἐκείνες ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τὴν πολιτεία του, πού δὲν προβάλλονται καὶ τὶς ὁποῖες καὶ ἐμεῖς δὲν ἀξιολογοῦμε ἰδιαίτερα.

Τρία μεμονωμένα καὶ ἐνδεικτικὰ χαρακτηριστικά, ἄγνωστα ἐν πολλοῖς, θὰ παραθέσουμε σήμερα γιὰ τὸν μεγάλο αὐτὸ Ἀρχιεπίσκοπο καὶ θὰ ἀφήσουμε τὴν ἐξαγωγή τῶν συμπερασμάτων στὴν καλόπιστη διάθεση τῶν ἀγαπητῶν ἀναγνωστῶν μας.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ: Ὅλες τὶς εἰσπράξεις ἀπὸ τὰ λεγόμενα «δικαιώματα ἀρχιεπισκόπου» τὶς εἶχε ἐκχωρήσει, χωρὶς νὰ βάζει οὔτε δραχμὴ στὴν τσέπη του, γιὰ τὴν ἀνέγερση καὶ τὴ λειτουργία τοῦ Νοσοκομείου τῶν Κληρικῶν (Ν.Ι.Κ.Ε.), τὸ ὁποῖο δυστυχῶς, ἐγκαταλειμμένο ἀπὸ τὴ διάδοχη ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση, καταργήθηκε καὶ ἐντάχθηκε σήμερα καὶ αὐτὸ στὸ σύστημά του Ε.Σ.Υ. Καὶ ὄχι μόνο αὐτό. Διέθετε ἐπιπλέον γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ καὶ τὸ 1/3 ἀπὸ τὶς τακτικὲς ἀποδοχὲς του. **ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:** Τὸ μόνο περιουσιακὸ στοιχεῖο, πού τοῦ ἀνῆκε, ἦταν τὸ φτωχὸ καὶ ἀπέριττο σπιτάκι, ἐπάνω σὲ ἓνα βράχο, στὴν παραλία στὰ Ὑστέρνια τῆς Τίνου. Καὶ εἶχε ἐκφράσει σὲ πολλοὺς φίλους του τὴ δυσφορία του, πού τὸ διατηροῦσε ἀκόμη στὴν κυριότητα του καὶ δὲν τὸ εἶχε διαθέσει καὶ αὐτὸ γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖες ἐντάσσονταν στὸ μεγαλόπνοο καὶ ἀθόρυβο ἔργο του. Ὁ Θεὸς φύλαξε καί, μὲ τὶς πιέσεις τῶν φίλων του, διατήρησε

αυτό το σπιτάκι, για να το χρησιμοποιήσει αργότερα, στο τέλος του επίγειου βίου του, ως καταφύγιο και ήσυχαστήριο.

Και το **ΤΡΙΤΟ**: Ένα βράδυ από τα τελευταία χρόνια της δεκαετίας του 1960, περνώντας κάποιος κληρικός, στενός συνεργάτης του, μπροστά από το αρχιεπισκοπικό μέγαρο της οδού Άγ. Φιλοθένης, είδε το φώς αναμμένο στο προσωπικό γραφείο του Μακαριωτάτου. Άνέβηκε λοιπόν στο διαμέρισμά του και βρήκε τον Μακαριώτατο να έχει στο τραπέζι του μερικά φακελλάκια και να τοποθετεί σε αυτά κάποια χαρτονομίσματα. «Μακαριώτατε, γιατί το κάνετε αυτό;» τον ρώτησε. Και ίδου η απάντηση: «*Παιδί μου, αύριο είναι ημέρα μισθοδοσίας και η ημέρα της μισθοδοσίας δεν πρέπει να βρίσκει τον επίσκοπο, πολλῶ μᾶλλον τον αρχιεπίσκοπο να έχει ούτε μιὰ δραχμὴ σὴν τσέπη του. Ὅ,τι λοιπὸν μοῦ ἀπέμεινε θὰ τὰ στείλω σὲ ὀρισμένα πρόσωπα, πὸν ξέρω ὅτι ἔχουν κάποιες ιδιαίτερες ἀνάγκες*».

Είπαμε παραπάνω ὅτι στὸν μακαριστὸ Γέροντα ἀποδόθηκε κακόβουλα ἡ μομφή, ὅτι ἦταν ὁ «ἐκλεκτός» τῆς δικτατορίας. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος ἔφερε πράγματι τὸν τίτλο τοῦ «ἐκλεκτοῦ». Καὶ τὸν ἔφερε δικαίως, ὅμως γιὰ ἄλλο λόγο. Γιατί ἦταν ὁ «ἐκλεκτός» τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἅγιος αὐτὸς Ἱεράρχης ἔγραψε χρυσὴ σελίδα στὴ σύγχρονη Ἑλληδικὴ Ἐκκλησία. Καὶ ἔτσι θὰ τὸν ἀποδώσει ἡ ἱστορία στοὺς ἐπιγενομένους.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ. Τὸ ἔτος 1974 ἐπὶ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ, δώδεκα ἄξιοι καὶ ἀδιάβλητοι Μητροπολίτες ἀπομακρύνθηκαν «βιαιῶς» (βλ. δήλωση μακαριστοῦ Χριστοδούλου) με βάση τὶς ἐπαίσχυντες 3 καὶ 7 Συντακτικὲς Πράξεις τοῦ φίλου

τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου, δικτάτορα Ἰωαννίδη, χωρὶς νὰ τοὺς ἀποδοθῆ κανένα κανονικὸ παράπτωμα, χωρὶς ἐκκλησιαστικὴ δίκη, χωρὶς ἀπολογία οὔτε καν ἀκρόαση. Μετὰ τὴ μεταπολίτευση ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ διωχθέντες ἢ ἐπανῆλθαν στὶς θέσεις τοὺς ἢ τοὺς δόθηκε νομίμως ἡ δυνατότητα νὰ προσφύγουν στὸ Ἀνώτατο Ἀκυρωτικὸ Δικαστήριο (Σ.τ.Ε.). Οἱ μόνοι οἱ ὁποῖοι παρέμειναν ἐπὶ 14 χρόνια μετὰ τὰ δεσμὰ τοῦ «Ἀπαράδεκτου» τῶν Σ.Π. ἦσαν οἱ 12 Μητροπολίτες. Τελικὰ ὑπὸ τὴν πίεση τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος ψηφίσθηκε ἐπὶ κυβερνήσεως ΠΑΣΟΚ ὁ νόμος 1816/1988, μετὰ τὸ ἄρθρο 15 τοῦ ὁποῖου δόθηκε ἐπιτέλους ἡ δυνατότητα καὶ στοὺς δέσμιους αὐτοὺς Μητροπολίτες νὰ προσφύγουν στὸ Σ.τ.Ε. προσβάλλοντας τὶς ἐκπρωτικὲς πράξεις. Καὶ τὸ Ἀνώτατο αὐτὸ Δικαστήριον τοὺς δικαίωσε ἀπόλυτα. Τὸ χαρακτηριστικὸ εἶναι τοῦτο. Ὁ παραπάνω νόμος 1816/1988 δημοσιεύθηκε στὶς 15 Νοεμβρίου 1988 (ΦΕΚ, Α 251). Τὴν ἴδια ἀκριβῶς ἡμέρα (15 Νοεμ. 1988) ἐκοιμήθη καὶ ὁ Ἀρχ. Ἱερώνυμος. Μερικοὶ τὸ ἀπέδωσαν σὲ ἀπλὴ σύμπτωση. Ἐμεῖς πάντως θὰ ἀποφύγουμε νὰ υἱοθετήσουμε αὐτὸ τὸν χαρακτηρισμὸ τῆς «ἀπλῆς σύμπτωσης».

ὁ Σχολιαστὴς

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἑνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτῆτης - Ἐκδότης

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΛΑΪΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αὐλών Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X

ΟΙ ΚΑΤΑΚΥΡΙΑΥΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΩΝ

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι Θεανθρώπινος ὄργανισμός. Ἔχει καί θεῖο χαρακτήρα, ἀφοῦ κεφαλή Της εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Χριστός καί μέσα Της ἐνεργεῖ τὸ Ἅγ. Πνεῦμα. Καί ἀνθρώπινο, ἀφοῦ τὰ μέλη Της εἶναι λογικά πλάσματα τοῦ Θεοῦ. Θεωρούμενη ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη πλευρά Της ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὀργανωμένη κοινωνία μὲ διοικοῦντες καί διοικούμενους, Κλήρο καί Λαό.

Οἱ σχέσεις ὅμως τῶν διοικούντων πρὸς τοὺς διοικούμενους μέσα στὴν Ἐκκλησία δὲν εἶναι ὅπως οἱ ἀντίστοιχες σχέσεις στοὺς κοσμικοὺς ὀργανισμούς.

Ὁ Ἐπίσκοπος ἔναντι τῶν πρεσβυτέρων καί διακόνων τῆς ἐπαρχίας του καί ὁ πρεσβύτερος ἔναντι τῶν ἑνοριτῶν του, δὲν εἶναι ὅπως ὁ Ὑπουργὸς ἀπέναντι στοὺς ὑπάλληλους ἢ ὅπως ὁ ὑπάλληλος ἀπέναντι στοὺς πολίτες.

Δὲν εἶναι δηλαδὴ σχέσεις ψυχρὲς καί ἄψυχες, τυπικὲς, ἀφ' ὑψηλοῦ ἢ αὐταρχικὲς καί σκληρὲς. Μέσα στὴν Ἐκκλησία κυριαρχεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀγάπη, τὸ ἐνδιαφέρον, ἡ ζεστασιά στὶς διαπροσωπικὲς σχέσεις.

Δὲν λείπει καί ἡ αὐστηρότητα, ὅταν χρειάζεται, ἀλλὰ κι αὐτὴ τὴν ἀγάπη ἔχει σὰν κίνητρο καί τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ διόρθωση τῶν παρεκτρεπόμενων.

Στὴν πράξη, αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ σχέσεις δὲν εἶναι συνήθεις. Συχνὰ ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι

ὁ ἀπρόσιτος ἀπόλυτος ἄρχοντας, ποῦ δὲν ἐνδιαφέρεται σὲ σχέση μὲ τοὺς ὑφισταμένους του κληρικοὺς παρὰ μόνον γιὰ τὴν ἀναντίρρητη ὑποταγὴ τους σ' αὐτόν. Τὰ προσωπικά τους προβλήματα καί, ἀκόμη, ἡ ποιότητα τοῦ ποιμαντικοῦ καί λειτουργικοῦ τους ἔργου δὲν τὸν ἀπασχολοῦν.

Θεωρεῖ ὕψιστο προσὸν τῶν πρεσβυτέρων καί διακόνων τὴν ὑπακοή τους σ' αὐτόν, «ὄταν πρὸ πάντων συνοδεύεται ἀπὸ τὴ σχετικὴ δουλοπρεπὴ συμπεριφορά», ὑπακοὴ μάλιστα, ποῦ τοὺς ἀμνηστεύει γιὰ ὅποιαδήποτε ἀτασθαλία τους.

Παρόμοια, κατ' ἀναλογίαν, εἶναι καί ἡ στάση πολλῶν πρεσβυτέρων ἔναντι τῶν λαϊκῶν Χριστιανῶν. Τοὺς χαρακτηρίζει ἡ νοοτροπία, ὅτι οἱ λαϊκοὶ ὀφείλουν νὰ τοὺς σέβονται καί νὰ ὑποτάσσονται σ' αὐτούς, λόγω τοῦ σχήματος ἢ τοῦ ὀφφικίου τους, ἀνεξαρτήτως τοῦ ποιοῦ τῆς βιοτῆς τους καί τῆς εὐσυνειδησίας ἢ μὴ στὴν ἐκτέλεση τοῦ ἔργου τους. Γιὰ ὅλους αὐτοὺς ἰσχύει ἡ ἐπισημάνση τοῦ Ἀποστόλου: *«Ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἔκουσίως, μὴδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου»* (Α' Πέτρου ε' 2-3).

Ὁ ὀφειλόμενος σεβασμὸς καί ἡ ὑπακοὴ δὲν εἶναι αὐτόματο προῖον σχημάτων καί ιδιοτήτων, ἀλλὰ κατάκτηση μὲ ἐπίμονο καί πολυχρόνιο ἀγῶνα, ποῦ πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀγιότητα τῆς ζωῆς καί τὴ φιλοτιμία στὴν ἐκτέλεση τῶν ὑποχρεώσεων πρὸς τὸ ποίμνιο καί τοὺς ὑφισταμένους.

Γέρων πρεσβύτερος

Ἡ «Ἐλεύθερη Πληροφόρηση» στό διαδίκτυο.

Διεύθυνση: el-pliroforisi.gr

Καί οἱ Ἐκδόσεις «Σπορά» στό διαδίκτυο

**(γιὰ μιά γνωριμία μὲ τὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ
Μητροπολίτου Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος Νικοδήμου)**

Διεύθυνση: spora.gr